

MINDSZENTI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	4 Korona
Fél évre	2 Korona
Negyed évre	1 Korona

VEGYES TARTALMU HETILAP MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyilt-éteri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl

Személyes ügy.

Valósággal az.

Ünnepélyesen bocsánatot kérek e lapok t. olvasó-közönségétől, ha egy tisztán személyes élű támadásra válaszul, rövid néhány sorban, a saját magam házi dolgaival hozakodom elő.

Kényszerítve vagyok rá.

Mult pénteken, a déli órákban értesültem róla, hogy a Dr. *Tasnády* Antal szentesi ügyvéd szerkesztésében szentesen megjelenő „*Csongrádmegyei Hirlap*“ egy cikkcskéje „Uj módszer a közigazgatásban“ czim alatt támadást intéz ellenem, mert elég vakmerő voltam hozzá, hogy saját nevem aláírása és hivatali állásom föltüntetése mellett, Mindszent község közönségének haladása és békesége érdekében néhány cikket közöljek a „*Mindszenti Lap*“ hasábjain.

Tultéve magamat minden gyűlölet és ellenszenv, mely a „*Csongrádmegyei Hirlap*“ közleményeiből most és a jövőben is még természetesen ellenem áradhat, figyelemmel higgadtan, nyugodtan olvastam el a támadó cikket.

Dr. *Tasnády* Antal ur, — mert a névtelen cikk írójának őt kell tartanom, — szemrehányást tesz a miatt, hogy midőn főszoigabirói minőségemben a nyilvánosság útján kívánom egyes községi bizottságok működését ellenőrizni, visszaélek állásom hatáskörével, mert hiszen módomban állana, hogy ezt az ellenőrzést a hivatalos akták sorrendjében gyakoroljam.

Megró a miatt, hogy köztisztviselő létemre, a „hivatalos akták intézésére elkötelezett pennámat“ ujságcikkek írására is felhasználom. (Igy beszél az ellenzéki lapszerkesztő!)

Megvádol azzal, hogy pöffeszkedem, mint a mesebeli béka. Pedig hát rettentő kicsiny vagyok, s az ő nagy érdemeit megközelíteni sem bírom soha.

Szégyenköre állit azon az okon, mert történetesen épp egy vendéglői helyiségben tartott nyilvános szini előadás alkalmával közérdekű dologban szólni merészkedtem.

Gunynyal aposztrofálja becsületességem és szilárd elhatározásomat; s végül felbivja a vármegye alispánjának figyelmét arra, hogy saját jog- és hatásköréből kifolyólag intézkedjék az iránt, hogy ne mártsam többé epébe tollamat, s ne szítsam itt az egyenetlenségei még tovább is a helyett, hogy másokat is a közérdek iránti békés munkálkodásra ösztönözzek.

Ugy vagyok értesülve, hogy a „*Csongrádmegyei Hirlap*“ kérdéses II. évfolyambeli 64-ik számát Dr. *Tasnády* Antal ur 1500 példányban küldte szét járáson egyes községeinek minden számot tevő embere részére.

Dr. *Tasnády* Antal urnak tisztán személyes gyűlölségből származó cikkére saját érdekemből igazán egy szót se kéne válaszolnom. Ismerem a forrást, honnan a támadás eredt: hagyjuk azt bugyogni, míg befödi a saját iszapja.

Mert azonban a közérdek czégére alatt köztisztviselői minőségemben vagyok első sorban is támadva, Dr. *Tasnády* Antal urnak válaszolok a következőkben:

Dr. *Tasnády* Antal szentesi ügyvéd urnak legyen csak gondja a szentesi és szegvári saját doigaira.

Dr. *Tasnády* Antal szentesi lapszerkesztő ur képviselje csak otthon a közérdeket; s mint az a mesebeli szörnyeteg, ne avatkozzék ő *Mindszent* község közdolgaiba, a hol rája semmi szükség nincsen.

Dr. *Tasnády* Antal volt polgármester ur gondolja meg azt, hogy a közönség igazi érdekéből való önzetlen, (ügyvédi számlákkal nem terhelt) odaadó fáradozás nemcsak hogy irtóznék a nyilvánosságtól, de sőt kötelességszerűleg keresi azt.

Dr. *Tasnády* Antal erkölcsbiró ur, mint igazi becsületes, derék ember, ne kötözködjék minden ok nélkül.

Dr. *Tasnády* Antal ur, a kivel én rokonságom révén éveken át a legbensőbb, a legmeghittebb családi jóviszonyban voltam, ne akarjon nekem ujságírói mivoltában ártani, ha csak be nem vallja őszintén, hogy

ellenségeimmel nyiltan szövötkszik.

Dr. *Tasnády* Antal ur egyáltalában ne bántson engem, a ki épp ugy nem akarok létezni rája nézve, mint a hogy ő is feledve van az én családomban.

Dr. *Tasnády* Antal ur, mint elismert, kiváló tehetségű poéta ember, ne költsön rám olyan dolgokat, a miket cselekedni soha eszem ágában se volt, s így hát azok ellentétben állnak az erkölcsi igazságszolgáltatással.

Dr. *Tasnády* Antal szentesi hirlapíró ügyvéd urnak az én magándolgaimhoz semmi köze nincsen; közérdekű cselekedeteim elbirálásához való jogosultságát pedig csak épp az esetben ismerhetném el, ha nem volna ő az a 48-as és függetlenségi elvekben duskálkodó ujságszerkesztő, a kinek épp a nyilvánosság érdekéből állna kötelessége mellettem lándzsát törnie; s ha nem lenne ő az a jó atyámfia, a ki ma csak azért támad, esetleg bánt jövőre is, mert felbomlott a jóviszony közöttünk.

Megmondtam előre, hogy személyes ügyről beszélek.

Láthatja mindenki, hogy tényleg erről van szó.

Fölöttébb sajnálom, hogy dr. *Tasnády* Antal urnak ugynevezett közérdekű kritikája idáig kényszerített.

De hát ezen kívül van még néhány zavam különlegesen is.

Óhajtom szivemből, éltesse az Isten sokáig azt a kiválóan derék zsurnalisztát, a ki a sajtószabadságot *Kossuth* Lajos szent nevében ekként igyekszik lábbal összetaposni.

Szerencsét kívánok a „*Csongrádmegyei Hirlap*“ olvasó közönségének, mely az ilyen jó nyomokon haladva jut el igazi üdvösségéhez.

Gratulálok a szentesi 48-as és függetlenségi *Kossuth*-pártnak, mely egyik elnökét igy uszítja a pártot alapító jóbarátokra.

Pardon! Ezt még se mondom. Annak a pártnak ehhez nincsen semmi köze,

Dr. *Tasnády* Antal ur, a párt hivatalos közlönyének szerkesztője, a

mit ellenem irt, saját szakálára irta.

Egy politikai pártnak, mint erkölcsi testületnek nem lehet célja, érdeke legkevésbé, hogy egyik vezetőjének személyi támadásokra nyujtsanak segédkezet.

Személyeskedés ez az egész.

Szentes városából akad egy ellenségem, a ki — mert éppen ujságíró is, — rám tör és egyéni ellenszenvből lehetetleníteni akar.

Én a népszerűséget soha nem kerestem. Pártgyűléseket, népgyűléseket soha össze nem hívtam. Nem háztaltam se jobbra, se balra.

Azt mondom mégis Dr. *Tasnády* Antal ügyvéd urnak, hogy ha nem fogadatlan prókátor, de hitvallása az, hogy a mindszenti közönség érdekében becsületes lélekkel *többet, jobbat akar mint én*, ne czikkezzon tovább, *de jöjjön ki legközelebb Mindszentre*, próbáljon itt engem szemtől-szembe gyalázni az én népem előtt: majd megtudja akkor, mit érek én, és mit érnek ma, vagy esztendőnk során keresztül az ő személyeskedő czikkei.

*Haász Judát és Schönfeld Márton*t, a kik ez idő szerint bevallott *politikai* ellenfeleim, sokkal tisztességesebb embereknek tartom, semhogy föltételezném róluk, hogy személyes ellenszenvből az én rovásomra Dr. *Tasnády* Antal urral szövetkezzenek.

Az ilyen ellenséget még akkor is nagyrabecsülöm, ha sajog a seb, amit tőle kaptam.

Becsülöm benne a nyíltságot, az egyenességet, mely arra kötelez, hogy személyeskedő durvaság nélkül mondja el ki-ki az ellenkező véleményt ott, a hol azt a közönség netán félreértett közérdeke úgy kívánja.

Hogy azonban Mindszent községben csak egy ember is akadna, a kinek szüksége lenne itt Dr. *Tasnády* Antal ur ügyvédi, vagy hirlapírói tollaláa, — azt éppenséggel nem hiszem.

Dr. *Tasnády* Antal urnak úgy ügyvédi, mint hirlapírói minőségében elég dolga akad otthon.

Söpörjön csak mindenki a saját háza elé.

Boldogítsa Dr. *Tasnády* Antal ur közigazgatási fényes tehetségével Szentes város közönségét; mi majd megélünk itt az ő tudománya és ember szeretete nélkül is.

Higye el nekem Dr. *Tasnády* Antal ur, hogy én az ő tiltakozása ellenére is írok még ezentul ujságcikkeket; és pedig nem csak azért, mert ettől a nyilvánosságtól engem a személyeskedő följelentések és kirohanások meg nem foszthatnak; de azért is, mert akad itt tömérdek olyan dolog, a mit a nyilvánosság színe előtt szük-

séges és kell is megbolygatnom, dacára annak, hogy tisztviselő is vagyok.

Vagy azt hiszi tán Dr. *Tasnády* Antal ur, hogy mióta kicsöppent Szentes város polgármesteri székéből, csak ő élhet a szólásszabadság fönséges jogával?

Óh, óh!

Én Dr. *Tasnády* Antal urtól, Szentes város volt polgármesterétől köz-tisztviselői működésem irányítására semmiféle intelmet el nem fogadok.

Engem az egyszer kitűzött, s szent meggyőződéseim szerint helyes iránytól semmiféle földi hatalom el nem téríthet.

Szóval, tettel, aktaszerűleg és a nyilvánosság útján is elkövetek mindent arra nézve, hogy a közérdeknek hasznos szolgálatokat tegyek.

Teszem pedig ezt jószívvel, jóakarattal, öntudatos előrelátással, érdek nélkül, erőszak nélkül. S hiszem is, hogy az én hivatalom védelmére nem kell csendőrszurony, mint az egyszeri népboldogító polgármester urnak!

Itt a nagyközönség előtt, ünnepélyesen, arra kérem Dr. *Tasnády* Antalt, tegyen le arról a szándékáról, hogy az áldatlan személyes gyűlölséget közérdekbe burkolva piacra vigye.

A mi utaink nem igen keresztek egymást. Haladjunk békeséggel saját ösvényeinken.

Van nekünk elég dolgunk, elég gondunk, elég bajunk különben is, okos dolog-e az, ha most gyűlölségből még inkább fokozzuk ezeket a terheket?

Ha — mitől Isten őrizzen, — talán tévedésből, talán gyöngeségből megesnék rajtam, hogy a közérdek ellen véténék, netán visszaélnék amugy is csekélyke jogkörömmel: ám érjen a nyilvános vád, csattogjon fölöttem a kritika ostora; türem kell, mert rászolgáltam a megfenyítésre. De — bocsánatot kérek, — az igazságszeretet nem járhat karöltve a méltatlansággal.

Tary István.

Petőfi ünnepély.

A mindszenti aranyifjuság rövid idő alatt már másodszor adta tanujelét életrevalóságának s az általa szerzett élvezetes esték valóban meg is érdemlik azt a pártolást, melyben a mindszenti közönség őket ezuttal is részesítette. Legutóbb július hó 29 én rendeztek egy hazafias s magas nívón álló ünnepélyt, legnagyobb költőnk, Petőfi Sándor halálának 51 éves évfordulója alkalmával. Ez uttal is csak gratulál-

ni tudunk Vitos Jánosné urnőnek az ügy érdekében tett fáradozásaiért, de köszönettel tartozunk elsősorban Kádár Lajos tanító urnak, ki egy személyben igazgató, rendező, szereplő, szerző, tanító volt. Magáról az ünnepély lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Első pont volt K. Nagy Sándár csinos megnyitó beszéde, mély érzésből, lelkesedésből fakadt bimbó a hazaszeretet virágai között.

Másodszor Almásy László lépett a pódiumra s Petőfi dalaiból énekelt a nála megszokott precizitással, lélekkel. A közönség megújrázással jutalmazta a kedves hangokat.

Ezután Gelsy Péter tartotta meg lendületes, anekdotákkal fűszerezett méltatását, emlékbeszédét. Mint mindig, úgy most is nagyon kedves, jóízű dolgokat hallottunk Gelsy urtól.

Majd Humay Nándor szavalt el tüzrel, lelkesedéssel Petőfi „Talpra magyar-“ját.

A következő számban: Purjesz Lajos „Petőfi ébredés“ cz. prologjában Tóth János (Szabó István) brillirozott kedves játékaival, helyes alakjával, rátermettségével; K. Nagy Sándor (Petőfi) Büchler Henrik (Kerekes S.), a favágó gyermekek (Büchler E., Kádár J.) szintén bőven kaptak a játékok által jól megérdemelt tapsból. Az ünnepélyen jelenlevő szerző iránt kihívással és lelkes éljenzéssel fejezte ki rokonszenvét a közönség.

Hatodik szám volt egy női duo, melyben Gelsy Mariska, Bozó Irénke gyönyörű tenorokkal s Gelsy Vilma, Klein Katicza szintén remek altjokkal annyira elragadták a közönséget, hogy a tapsnak, újrázásnak alig-alig lett vége. Az átdolgozás, betanítás Kádár Lajos érdeme.

Ezután Gelsy Vilma adta remek tanujelét mély érzésének, szép organumának, mert az általa elszavalt költemény (A munkácsi várban.) előadása várakozáson felül sikerült.

A következő számban Kádár Lajos tündököltette hatalmas baritonját, melyben a jó hang a zenei képzettséggel párosítva tűnt elő. Mimikájáról, játékaról, tehetségéről nem szólunk, ismeri azt Mindszenten mindenki. Jó színész vezett el benne. K. Nagy Sándor, Bozó Irénke, Gelsy Mariska szintén méltó társai voltak a „szegényhazdag juhász legény“-nek. Az éneket kétszer is megújrázták.

Végül jött az ünnepély utolsó, de legfényesebb pontja: Kádár Lajos drámai magánjelenete. A szent tűz, a lelkesedés, a sebesült, a haldoklás, a halál beállása stb. alakítása valóban párját ritkító látvány volt. Ez nemcsak Kádárnak, de hivatott színésznek is becsületére vált válna. Az e pontot befejező remek szép előkép előállítása, rendezése Vitos Jánosné urnő érdeme.

Csak tovább is így kedves rendezőség, hozzunk csendes községünkbe egy kis élénkséget, vérkeringést.

*

A Petőfi ünnepély rendezése körül felmerült költségekhez hozzájárultak: Elek Ignác, Weisz Mihály, Büchler Gábor, Wimmer Károly, Tary István, Falábu Imre, ifj. Korom József, Weisz Imre 1—1 koronával; Koválik József 60 fillér és dr. Szóbl Lipót. 40 fillérrel. Összesen 9 korona. A lelkes adakozóknak ez uton mond hálás köszönetet a rendezőség.

VEGYESEK.

Király-gyilkosság.

Umberto, olasz királyt, meggyilkolták. Futó vészként terjedt el a hír. Gyilkos kéz oltá ki életét. A merényletet Angello Bressi anarchista követte el. Valamint Erzsébet királynőnk, úgy ő is az anarchisták gyűlöletének áldozata lett. Az egész művelt világ szörnyűködve látja e nem új, de ismételt esetet, s nincs hatalom, mely e vést jósló szövetséget munkájában meggátolná. Először Carnot, a francia köztársaság elnöke lett áldozata az olasz Caserionak, majd Erzsébet felejtethetetlen királynőnk, az olasz Luccheninek és most maga az olaszok királya, Umberto.

Áldozatul esett nagylelkűségének, a melylyel népéhez viseltetett. Nagylelkű hite nem hagyta el az ismételt merényletek dacára sem; rendíthetetlen bizalmának esett most áldozatává.

Olaszország az, mely a királygyilkosokat szüli. Az anarchia ott fejlődött ki legjobban; ugyszólván az anarchisták főszékhelye. Szinte cinikusan vallják be ezek az emberek tetteiket s büszkék a szövetségre, melyhez tartoznak. Tudják, hogy életükkel lakolnak, s mitől se riadnak vissza.

Umbertó, ki vasárnap este 9 óra 30 perczkor érkezett Monzába, a tornaverseny rendező-bizottságának a meghívására, már 10 óra 45 perczkor halott volt; tehát 1 óraker a megérkezés után.

Megölte egy orgyilkos, kit az emberség becsülete érdekéből örültnek kell hinni. Gyászosan végzé be életet, melyet oly fenségesen kezdett. — Példát adott a művelt világnak, mikor szinte alázattal hajolt meg a nemzeti akarattal előtt. Egy uralkodó, kinek szíve minden jóért és ne mesért lelkesen dobogott, kinek legfőbb óhajta volt, hogy népét boldogítsa, a bajoktól megóvja, orgyilkos kezétől esik el. Kegyetlen csapása a sorsnak. Mi ki szövetségesünk királyát vesztettünk benne, részvételt s őszinte fájdalommal nyilatkozunk a gyászos eseményről.

— **Ováció a főszolgabírónak.** Mult vasárnap délelőtt a mily váratlan, épp oly kedves és megható ünnepélynek volt színhelye a járási főszolgabírói hivatal. Délelőtt 10 óra körül ember-ember nátna tolongott az óriási épület előtt és bejárója alatt. A mindszenti nép óriási tömege volt ott, hogy tüntessen a járás első tisztviselője mellett. Hogy mi az igazi népszerűség, s mi a mondva csinált babér, megmutatja ez az ováció, mely szívből szívhez szólva méltatta egy példaszerű, valóban a közönség érdekeiért küzdő tisztviselőnek érdemeit. A tisztelgők szónoka Korom Gáspár községi képviselő volt, a ki nagyhatású beszédben üdvözölte a főszolgabírókat. Köszönetet mond neki a lakosság érdekében tett eddigi sikeres fáradozásaiért; biztosítja őt a közönség örökös hálájáról, meg nem változtatható szeretetéről, üdvözli, mint a község népének igazán szeretett édesapját; kéri, tartsa meg jószívűnek szeretetében Mindszent község közönségét továbbra is épp úgy, mint ahogy ez a közönség lelkesedéssel fog mellette minden körülmények között kitartani. A főszolgabíró meghatottan mondott meleg köszönetet a nem várt megemlékezésért. Ő: működésében párt-tekintetek soha nem irányították. Mindenki által hozzáférhető, egyenes uton haladt eddig, ezt az irányt követi ezentúl is; mert meggyőződése, hogy a közönség egyetemének javára irányuló, pártokon kívüli, becsületes jószándék megtermi a maga gyümölcsét, meghozza a békét, a pártok összeolvadását, a mit szívből óhajt s a mitől minden jót remél. Kezdetül fogva tudatában volt annak, hogy a béke megteremtése háborússal jár; ha nem erőszakoljuk az ellentéteket, mihamarább eloszlik a mai gyöngye vihar, s megannyian egy vonalban, egyesült erővel küzdhetünk a község egész lakosságának jóvoltáért. Kéri a tisztelgőket, ne kössék egy-két ember személyéhez az ő mostani sérelmét; boruljon a multak fölé bocsánat és feledés fátyola; legyen közöttünk állandó, békés egyecértés, mely biztos záloga Mindszent község anyagi és szellemi téren egyformán kívánatos fejlődésének, boldogulásának. A zajos éljenzésekkel fogadott beszéd hatása alatt a közönség nagy meggyugvással oszlott szét a főszolgabíró lakásáról.

— **Hirtelen halál.** Ozv. Nagy Jánosné, szül. Ménesi Erzsébet, 54 éves mindszenti lakos, mult csütörtökön reggel 7 óra körül a veteményes földről haza felé jövet a tisztai kiserévtől mintegy száz lépésnyire hirtelen összerogyott és azonnal meghalt. Halálát szívszélhűtés okozta.

— **Jegyzői vizsga.** Kocsis Béla félegyházi járási irnok ur, Falábu Imre polgártársunk veje, a mult hó 30. és 31. napjain tartott utolsó jegyzői szigorlat alkalmával a jegyzői vizsgát Pestvármegye szigorló bizottsága előtt sikeresen letette.

— **Megyei közgyűlés.** Csongrádvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 14-én, kedden, Szentesen a vármegye há-

zánál rendkívüli közgyűlést tart, mely alkalommal kerül tárgyalás alá Mindszent község képviselő-testületének az úgróf Pallavicini Károly emlékére létesített alapítvány ügyében hozott határozata is.

— **Munkások kerestetnek.** Künzl Ernő kir. kultur mérnök, a békés-csabai próba-öntözés vezetője, a járási főszolgabíró ur megkeresése alapján értesíti a mindszenti és szegvári földmunkásokat, hogy a Békés-Csaba község határában építés alatt álló próba-öntözési berendezésnél 18 ezer köbméternyi földmunka áll azonnali rendelkezésükre. Ezen földmennyiségből 6000 köbméter kizárólag karmunkával, 12.000 köbméter pedig mozgósítás útján állítandó elő. A részletek megbeszélése céljából a vállalkozni szándékozó munkások jelentkezhetnek a főszolgabírói hivatalnál.

— **Tanyai tűz.** Ozv. Kohn Adolfnének Szegvár község külhatárában fekvő kontra tanyáján, az elmúlt csütörtökön délelőtt egy asztag buza a tűzvésznek esett áldozatul. A tűz keletkezési oka eddigelé meg nem állapítható.

— **Haladás útján.** Fialat földink, K. Nagy Sándor végzett joghallgató, kit a szegedi kir. tábla elnöke csak a napokban nevezett ki segélydíjas törvénytudós joggyakornokká, e hó elsején Nagy-Kikindára utazott hivatali állásának eloglálására.

— **Ei kell menni katonának.** Egyelőre csak a tartalékosokról szólunk, a kiket százával hittak be az augusztus hó folyamán tartandó fegyvergyakorlatokra. A nehezen távozó vitézek közt van Tóth Dezső állami anyakönyvvezető ur is, a ki ma bucsuzik otthonától hosszas 35 napokra. Az anyakönyvi teendőket ezen idő alatt Koncz Lajos községi jegyző ur fogja végezni.

— **Rabló história.** Kalandos rémhírral állított be a mult hó közepén „Szécsényi János szegvári tanyai lakos az ottani csendőrséghez. Előadta, hogy mig ő a tanyából távol volt, feleségét egy ismeretlen rabló támadta meg, az asszonyt lövéssel fenyegette, s 20 fillérnyi készpénzét tőle erőszakkal elvitte. A csendőrségi nyomozás aztán csakhamar megállapította, hogy a rabló história nem egyéb gyöngye mesénél, mit Szécsényiné eszelt ki a végéből, hogy egy 5 forintos bankót férjétől ruhára eldughasson. A mese ugyan nem sikerült, a furfangos menyecske az azonban most már a bírósággal gyűlik meg a baja.

Nyilvános nyugtázás és köszönet.

Mindszent község derék és nagyra-törekvő lelkes ifjusága, kinek szívébe gyökeret vert a hazafias szeretettel párosult jótékonyság is — július hó 21-ik napján általa rendezett műkedvelői előadás tiszta jövedelmét: 80 koron 20 fillért a rendezőség megbízásából t. Kádár Lajos urtól, egykori jóemlékű tanítványomtól, a nevemre kiállított: „Mindszenti Takarékpénztár“ betéti könyvecskében átvettem, elismerem és nyugtatom; de egyuttal nem mulasztatom el, hogy a szép és jólelkű műkedvelőknek és rendezőségnek köszönetet ne mondjak hazafias jótékonyságu működésért, kérem is a felettünk örökös isteni Gondviselést; áldja meg nemes szívüket,

és jótékonyssággal párosult jólélküket az ég testi és lelki áldásaival.

Ez alkalommal felkérem a t. rendezőseget, sziveskedjék velem tudatni, hogy, mint az alapnak kamatait akarja-e felhasználtatni, avagy az egész összeget rendelkezésre bocsájtja.

Mindszent, 1900. augusztus 3.

Hám János.
áll. isk. igazgató.

CSARNOK.

A hétről.

Mindszent, Mindszent, de sok minden
Történik veled;
Ha így haladsz, messze földön
Üsmert lesz neved.
Szentés, Csongrád és a többi
Kedves szomszédok,
Hogy ilyesmit megtennének . . .
Arról nem tudok.

Pártoljuk a helyi ipart!
Jelszavunk most ez:
Egész ország mozgolódik,
Mindszent ébredsz!
Ki a sikra nagyrabcsült
Vezér emberek,
A közérdek szent nevében —
Lépést tegyetek . . .

Megvolt már egy lépés téve,
— Nem felejtetem, —
„Iparos Kör” alelnökét
Zengje énekem.
Ki részt vett egy mozgalomban,
S annyit már tudunk,
Hogy a községi munkákat
Végzi nyomdászunk . . .

Fürdő háunk is felépült
Ez is esemény;
Est óhajta réges-régen . . .
A közvélemény;
És óhajunk beteljesült,
Látjuk, fényesen,
Fürdik benne polgár és ur, —
Szépen, közösen . . .

Semmiféle osztálygöngnek
Nálunk nincs helye,
Demokrata érzelmekkel
Vagyunk mi tele . . .
A kinek van egy hatosa,
Szabad bemenet,
A fürdőház kabinjában
Kaphat egy helyet.

Ez mind kevés, másról is van
Már gondoskodás,
Nem csak benszülöttnek szabad,
Jöhet bárki más.
Bárkit a sors erre hozna,
Nem kérjük — wie gehts?
Megfürödhöz, — ha van pénze,
Lehet bár vigéoz . . .

Mulatságaink is voltak
A múlt napokban,
A „Thalia sátor” útött
A „Koronában”
Jól sikerült két estély volt;
E hírt úgy vevém
De hisz erről referált is
Már a — „Dobos Gém.”

Könnyen megy ez már minálunk,
Van ki szervezi,
Társadalmi bizottságunk
Buzgón rendezi.

Mondhatom, hogy ily bizottság
Messzeföldön nincs,
Társadalmi életünknek
Sokat érő kincs . . .

Mert ha már egyszer bizottság,
Az jól működik, —
Tapasztaljuk sok esetben
Hogy buzgólkodik;
Toronyóránk is tán azért
Jó, — s jár pontosan,
Mert egy bizottság kezeli
Szépen gondosan . . .

Krónikás II.

Kifelé — Amerikába.

Ez év tavaszán több mindszenti ember érkezett haza Komárom és Győrvármegyéből, hol a rohamos vízáradás akadályozta a megkezdett kubikmunka folytatását.

Más alkalommal, a munkának hasonló szünetelése esetén, a keresetüktől fosztott emberek keserű panaszokkal állítanak be a főszoigabirói hivatalhoz, s egyre-másra tudakozódnak újabb munka után, hogy biztosíthassák megélhetésüket.

Most egészen más történet.

A munka szünetelése egy cöppet se látszott bántani embereinket. Derült arccal, jókedvvel mentek a hivatalba. Ragyogó tekintettel adták elő a főszoigabirónak, hogy ők ezuttal nem munkát keresnek, nem kubikra akarnak utazni, de egyenesen kimennek Amerikába, mert az a levél, mit egy génuai ügynöktől kaptak, olyan sok szépet beszél az amerikai állapotokról, hogy ha ők oda kijuthatnak, egész életükre boldogoknak érzik magukat.

Es igazán, az a levél, a mit mutogattak, teli volt ígérettel, kecsegtetéssel, boldogságteljes kilátásokkal. Lesz ott a szegényembernek aranykalászkokat termő földje tömérdek; háza, udvara, kertje, jószága, szerszámai; ellenben nem lesz adója, a mit leginkább szokott kárhóztatni a magyar.

Csakhogy — amugy a sorok között — volt abban a levélben még más is

Abba a boldog országba csak úgy juthat el a magyar, ha a soha nem látott, hírből se ismert ügynök urnak előre küld 20 koronát. Ez a *kapupénz* abba a mennyországba.

Könnyű elképzelni, hogy a főszoigabiró ur nem hagyta magyarázat nélkül a génuai igéző zsaroló levelét. Ő persze tudta jól, hogy itt egy népbolondító, svindler csapó akarja a népet hálójába keríteni. Óva intette a hozzá még Kistelekről is csoportba ájtott kivándorlókat, hogy ne üljenek föl a szélhámos ígéretinek, főleg ne küldjenek neki egy fillért se, mert azt soha többé nem látják.

És hála Istennek, a jó szónak meg is volt a fogantatja. Nem ment innen Amerikába senki. Nem is csalódott hát senki.

Mert hogy milyen csalódás érte volna a kivándorlókat, arról eleget beszél az a cikk, melyet a Clevelandban megjelenő „Szabadság” ozimü lapból az alábbiakban szó szerint átveszünk.

„A telepedés nehézségei”-ről szóló közlemény a következőket mondja:

„Az utóbbi hetekben több levelet kaptunk, különösen a felvidékről, a Dunántulból, sőt még az áldott Alföldről is, a melyben egyes családok arról tudakozódnak, vajjon kijöjjenek-e Amerikába?

El akariák adni földjeiket, hogy megtelepedjenek, azaz földet vásárolva itten gazdálkodjanak.

Minél több magyar lesz Amerikában, annál több előfizetője lesz a „Szabadság”-nak; ez olyan tény a mit megczáfolni nem lehet. A „Szabadság”-nak azonban fennállása óta csak egy czélja volt, az hogy honfitársainak érdekeit itt is, odaát is védje, előmordítsa.

Addig, a mi egy-két levelet kapunk levélileg válaszolunk a kérdezősködésekre; most azonban egyszerre annyi tudakozódás érkezik, hogy jónak látjuk a tárgyról újra írni.

Biztos tudomásunk van róla, hogy egyes magyar nyelvet beszélő ügynököket alkalmaznak, ezek aztán nyomtatott felhívásokat, leveleket küldenek Magyarországra. Csábítóbbnál-csábítóbb ajánlatokat tesznek a magyar népnek, úgy, hogy ha csak tizedrésze is igaz lenne, meg kellene gazdagodniok.

Pedig a dolog nem úgy áll.

Ellenkezöleg; a tett ígéretnek nagy része hazugság, a mely csak oda czéloz, hogy az itteni viszonyokkal ismeretlen szegény magyart ide kicsábítsa; vagyonkájából, pénztől kifossza, s aztán kiméletlenül ott hagyja.

Az az ágens, a ki levelet ír, nyomtatványt küld, először is fizetést kap; azután kap százalékot a föld után, a mit elad; végül pedig még az utiköltségből is kap részt. Egy ilyen ágens néha 100 dollárt (500 koronát is megkeres egy 3—4 tagból álló családon; ha tehát sikerül egy 40 családot ide csábítani, 15—20 ezer koronát, egy egész vagyont keres meg.

Azzal biztatják a tapasztalatlanokat, hogy néhány forintért gazdagon termő földet kapnak; a mikor aztán a földet megtekintik, kisül, hogy az semmit sem terem. Azt mondják, hogy olcsó pénzért felépitik a házat. A tény pedig az, hogy összeütnek egy nyomorult viskót, a mit drága pénzzel fizettetnek meg. A mennyi pénze van, azt különféle ígéretnek mellett kicsalják tőle, a többivel adós marad, s ezt az adósságot nyögni fogja míg él, hacsak meg nem ugrik a paradicsomból.

Arról, hogy fosztogatják a szegény népet, köteteket lehetne írni, s erre is vesszünk majd időt, most egyelőre csak arra figyelmeztetjük azokat, a kiket illet, hogy a földosztogató ágenseknek ne higgyenek, mert ők csak is a saját zsebükre dolgoznak, nem törődve azzal, mi történik áldozataikkal.

Amerikában nem hevernek ám a földön az arany rudak. A szegény ember itt is csak szegény ember; a telepedés, a földvásárlás pedig rendszeren a szegény ember becsapásával végződik.

Az a sok jó, a mit hirdetnek, csakis a népen élőködő földágensek agyában születik meg; az arra szolgál, hogy a viszonyokkal ismeretlen európaít tönkre tegye.

Biz úgy van az!

Elég baj az, hogy a közönség megromlására törekvő ilyen népbolondítók nemcsak Amerikában, de nálunk is gombamódra teremnek!

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Weisz Ignác.